

Septembri ülevaatest saate lugeda:

- Eestis langes elektri hind septembris 14,2%, megavatt-tund maksis keskmiselt 40,9 eurot
- Hind langes ka Leedus (augustiga võrreldes 8%), megavatt-tund maksis keskmiselt 44,4 €
- Soomes langes elektri hind suisa 20,9%, tasemele 38,8 €/MWh, põhjuseks rohked sademete Rootsist ja Norras
- Eesti ja Leedu hindu mõjutasid nii Soome hinnad kui ka tugev ostusurve Lätis ja Leedus
- Eestis toimus iga-aastane Energiafoorum, mis keskendus seekord tootmisele
- Jätkunud arutelu Läti elektrituru regulatsiooni muutmise üle andis turu laiendamisele tähtsajad
- Leedus käivad arutelud elektri hinna muutuse teemal
- Hüdroreservuaaride tase Põhjamaades tõusis rohkete sademete tõttu juba 85%ni maksimumist
- Toornafta maailmaturu hind langes oluliselt ka septembris
- CO₂ saastekvootide hinnad pöörasid langusele
- Sõe hind septembris tõusis; Saksamaa EEX börsi hinnad langesid pisut

Uudiseid elektribörsilt ja -turgudelt

Elektri hind langes nii Balti riikides kui ka Soomes

Septembris olid hinnad elektribörsil tugevas languses – selle põhjuseks oli eelkõige sademete kõrge hulk Rootsis ja Norras. Nord Pooli keskmiseks süsteemihinnaks kujunes septembris 28,9 €/MWh, mis oli eelnenud kuu keskmisest 39% madalam. Ülekandekaablite piirangute tõttu jäi rohkete sademete mõju Soome ning Balti börsidele siiski tagasihoidlikumaks. Eestis kujunes septembri keskmiseks hinnaks 40,9 €/MWh (-14,2% võrreldes augustiga) ja Leedus 44,4 €/MWh (-8,0% võrreldes augustiga). Soomes langesid hinnad augustiga võrreldes 20,9% ehk 38,8 €/MWh tasemele.

Tugev ostusurve Lätis ja Leedus hoidis hindu Eesti ja Leedu börsidel mõnevõrra kõrgemal tasemel. Septembris olid Eestis Soomega samad hinnad 78% ajast, Soome hinnast kõrgemal tasemel 17% ajast ning madalamal vaid 5% ajast.

Börs		Keskmine	Muutus kuuga	Min	Max
NP Estonia	€/MWh	40,9	-14,2%	1,6	62,0
NP Helsinki	€/MWh	38,8	-20,9%	1,6	61,0
BaltPool	€/MWh	44,4	-8,0%	14,7	60,8

Iga-aastane Energiafoorum keskendus tootmisele

20. septembril toimus Tallinnas Energiafoorum 2011, kus keskenduti elektrienergia ja vedelkütuste tootmise teemadele. Kohal olid nii vabaturutarijad kui ka huvigruppide esindajad Eestist, Lätist ja Leedust ning samuti meedia esindajad.

Eesti ja Euroopa energiapolitiikast kõneles foorumil majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts, Eesti elektrivarustuskindlusest rääkis Eleringi juht Taavi Veskimägi. Lisaks Partsile ja Veskimägile analüüsisid Eesti järgmise 15 aasta elektritootmise portfelli vestlusringis Eesti Energia energiakaubanduse juht Margus Vals ning Stora Enso tehnoloogiajuht Margo Nõlvak, kes esindas suurtarbija vaadet.

Foorumi vedelkütuste teemaplokis kõneles USA suursaadik Eestis Michael Polt tuleviku energiapoliitika ja avatud turgudest. Eesti Energia kütuste ärivaldkonna juht Harri Mikk rääkis Eesti Energia õlitööstusest ja selle tulevikust. Energiafoorumi videosalvestust saab näha meie kodulehelt <https://www.energia.ee/et/about/energyforum>

Läti elektrituru regulatsiooni muutmise arutelud jõuavad oktoobris finaali

Septembris jätkusid debadid Läti elektrituru regulatsioonide üle. Olulise mad muutused sisaldasid turu jätkuva laiendamise plaani tutvustamist koos konkreetsete tähtaegadega. Kui seni on reguleeritud ja avatud turu piir olnud seotud ettevõtte töötajate arvu ja/või käibega, siis nüüd on kavas määrata see ainult elektriga seotud parameetritega (piiriks saab võrguühendus 101 A). Elektrimüügi ja -kasutuse regulatsioonide viimased läbirääkimised ja kinnitamine toimuvad oktoobri algul.

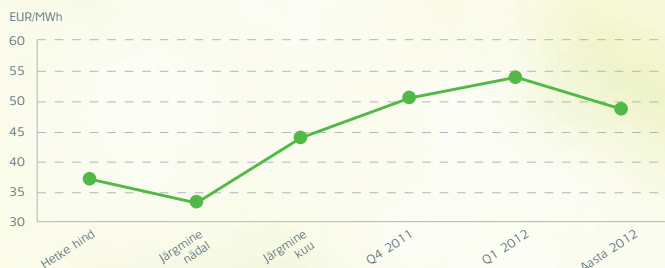
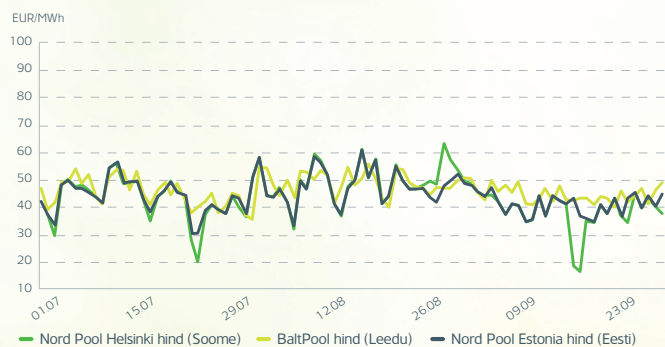
Leedus käivad arutelud elektri hinna muutmise üle

Leedu hinna- ja energiakontrolli komisjon on alustanud 2012. aasta elektrituru tariifide arutusprotsessi. Hiljuti saabus info, et reguleeritud turu järgmise aasta tariif võib tõusta kuni 14,5 eurot megavatt-tunnist. Mitteametlikult on öeldud, et sellise tõusu peamine põhjus oleks tariifi elektrienergia komponendi hinna kasv. Leedu hinna- ja energiakontrolli komisjon on aga ennast sellistest juttudest distantseerinud ning ütleb, et hindu on alles hakatud arutama ning sellekohaseid avaldusi on veel liiga vara teha.

Praegused avatud turu kliendid ning 2012. aasta uued tulijad peaksid pöörama tähelepanu reguleeritud turu hinnale, sest tõenäoliselt näitab see, millises suunas liigub garanteeritud pakkuja hind. See on oluline juhul, kui tarbija ei ole sõlminud lepingut sõltumatu elektrimüüjaga. 2011. aastal on garanteeritud pakkuja hind olnud reguleeritud turu hinnast umbes 8,7 €/MWh võrra kõrgem. Juhul, kui reguleeritud turu hind tõuseb, siis suure tõenäosusega teeb sama ka garanteeritud pakkuja hind. See tähendab võimalikku rahalist kaotust tarbijatele, kes pole sõltumatu tarnijaga lepingut sõlminud.

Turukommentaar

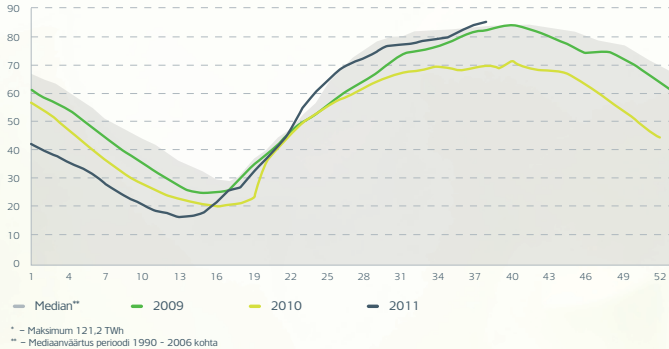
Viimased kuus nädalat on Skandinaavia hüdroreservuaaride täituvus ulatunud üle normaaltaseme ja vähemalt paaril järgmisel nädalal on oodata taolise trendi jätkumist (praegu on reservuaaride täituvus keskmiselt 90%). Sissevool reservuaaridesse väheneb tavaliselt oktoobri keskel. Samal ajal kasutavad Rootsi tuumajaamad äärmiselt madalat võimsust (3900 MW), aga plaanide kohaselt peaks see 42. nädalaks 7600 MWni tõusma. Tõsi asi, et remontide lõpud on sel aastal oluliselt hilinenud, ebaselge pikaajaline ilmaprognoos ning tooraineturgudel nähtud volatiilsus jätvavad tänava 4. kvartalis ruumi ootamatutele hinnaliikumistele.

Elektriturgude mõjurid

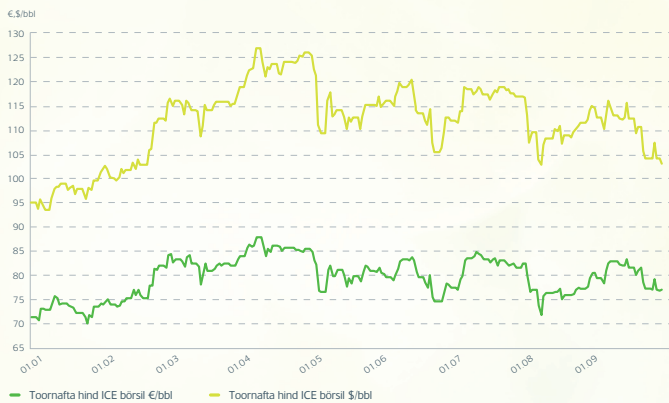
Hüdroreservuaaride tase oli septembris juba 85% maksimumist

Põhjamaade hüdroreservuaaride tase maksimumist *, %

Septembris ulatus sademeteenergia hulk Põhjamaades üle normaaltaseme ning ka tulevastel nädalatel on oodata palju sademeid. Tänu nii rohketele sademetele on Nord Pooli hinnad enamikus hinnapiirkondades väga madalad olnud. Praegu ulatub Põhjamaade reservuaaride tase üle mediaantase ja 85 protsendini maksimumist. Tõenäoliselt paraneb hüdroloogiline bilanss oktoobris veelgi.

Nafta hind langes tugevasti ka septembris

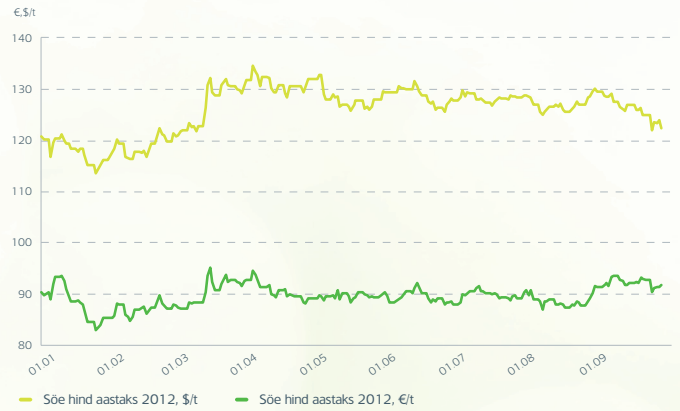

Toornafta barrelihind langes septembris 11,53 dollari (3,4 €) võrra. Septembris lõpus kaubeldi naftabarreliga 102,76 dollari (76,74 €) tasemel. Nii suure hinnakukkumise peamine põhjus on hirm uue majanduslanguse ees. Hirm on praegu turul väga tugev ja katsed turgu rahustada ei ole seni edukad olnud. Eurodes on hinnalangus olnud väiksem, sest euro on samal ajal nõrgenenud.

Saastekvootide hinnad pöörasid langusele

CO₂ saastekvootide hinnad on näidanud septembris langevat trendi. 2011. aasta detsembrilepingu hind langes 12,95 €/t tasemelt augusti lõpus 10,74 euroni tonnist septembri lõpuks. Saastekvootide hindade langusel on kaks peamist põhjust: makromajanduse halvenev olukord ja Kreeka poolt müüvad kvoodireservid. Ebakindlust lisavad ka mõningate liikmesriikide vaidlused neile Euroopa Liidu poolt CO₂ jaotuskavade 2. faasiks jaotatud saastekvootide hulga üle.

Sõe hind 2012. aastaks kukkus septembris umbes 7,8 \$ võrra, hinnani 122,6 \$/t. Hind eurodes aga samal ajal pigem tõusis – sõetonn maksis 91,56 €. Dollarihinna languse põhjustasid halvenenud üldised makromajanduslikud väljavaated, eurohinna tõusu põhjuseks aga oli nõrgenenud euro.

Saksamaa 2012. aasta baasenergia hind näitas septembris langustrendi. Baasenergia lõpetas septembris kauplemise tasemel 56,46 €/MWh, mis on 2,2 € madalam kui kuu aega varem. Elektrihinna languse peamised põhjused on olnud kütuste ja CO₂ saastekvootide langevad hinnad.

MÕISTETE SELGITUSI

- Baasenergia** on 1 MWh elektrienergia müük/ost igal tunnil antud perioodi jooksul MWh ehk megavatt-tund on 1000 kWh
- GWh** ehk gigavatt-tund on 1000 MWh
- Estonia hinnapiirkond** on Nord Pooli hinnapiirkond Eestis
- Nord Pool** on elektribörs, mis koosneb hinnapiirkondadest Soomes, Rootsis, Taanis, Norras ja Saksamaal
- BaltPool** on Leedu elektribörs
- ICE** ehk Intercontinental Exchange on Euroopa suurim maavarade börs
- OPEC** ehk Organization of the Petroleum Exporting Countries on nafta ekspordivate riikide organisatsioon maailmas

MÄRKUS

Turuülevaade on koostanud Eesti Energia analüütik oma parima hetketeadmise kohaselt. See ei ole Eesti Energia ametlik seisukoht. Toodud info põhineb avalikul teabel ja ülevaates mainitud allikatel. Turuülevaade on esitatud informatiivse materjalina ning mitte mingil juhul Eesti Energia lubaduse, ettepaneku või ametliku prognoosina. Turuülevaates esitatud seisukohad võivad muutuda ja esitaja jätab endale õiguse neid muuta. Turuülevaade või selles sisalduv informatsioon lõplik ega pruugi vastata tulevikus tekkivatele olukordadele. Turuülevaade ei tekita, lõpeta ega muuda õigussuhteid (sh leping). Eesti Energia ei vastuta kulude või kahjude eest, mis võivad tekkida seoses Turuülevaates toodud info kasutamisega.

Kalvi Nõu
kalvi.nou@energia.ee